

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

Consultation Paper

(ร่าง) กลไกการกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามความเสี่ยง
สำหรับสินเชื่อรายย่อย (Risk-based pricing)
และการทดสอบใน Sandbox

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

สายนโยบายสถาบันการเงิน

ธนาคารแห่งประเทศไทย

กันยายน 2566

สารบัญ

1. เป้าหมายและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	1
2. การทดสอบกลไกการกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามความเสี่ยงสำหรับสินเชื่อรายย่อย	4
2.1 หลักการสำคัญ	4
2.2 สารระสำคัญ	5
3. ผลที่คาดหวังต่อสินเชื่อรายย่อยจากการใช้กลไก RBP ในวงกว้าง	10
4. กำหนดการรับฟังความคิดเห็น	10

เอกสารแนบ 1 แบบจำลองความเสี่ยงด้านเครดิต (credit risk model)

เอกสารแนบ 2 แบบฟอร์มรับฟังความคิดเห็น

(ร่าง) กลไกการกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามความเสี่ยง สำหรับสินเชื่อรายย่อย (Risk-based pricing) และการทดสอบใน Sandbox

1. เป้าหมายและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สินเชื่อรายย่อยถือเป็นแหล่งเงินทุนในระบบที่สำคัญซึ่งช่วยเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความจำเป็น และต้องการสภาพคล่องเพื่อใช้ในการดำรงชีพหรือเพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนในการประกอบอาชีพสามารถ เข้าถึงการกู้ยืมได้ ซึ่งที่ผ่านมาตลาดสินเชื่อรายย่อยในประเทศไทยมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนผู้ประกอบการธุรกิจในระบบ จำนวนผู้ใช้บริการ และยอดสินเชื่อคงค้างที่ประชาชนกู้ยืม จากผู้ประกอบการในระบบ อย่างไรก็ตาม การเข้าถึงสินเชื่อจะสูงขึ้น แต่พบว่า (1) ประชาชน บางกลุ่มไม่สามารถเข้าถึงสินเชื่อในระบบได้ เช่น รายได้ไม่สม่ำเสมอ ข้อมูลในการประเมินความเสี่ยงมี ค่อนข้างจำกัด หรือผู้ประกอบการประเมินว่ามีความเสี่ยงสูงเกินกว่าระดับเพดานดอกเบี้ยปัจจุบัน ส่งผลให้ ต้องกู้ยืมจากนายทุนนอกระบบที่คิดดอกเบี้ยในอัตราที่สูงมากแทน และ (2) ผู้ที่กู้ในระบบได้ ส่วนใหญ่ได้รับ เงื่อนไขอัตราดอกเบี้ยในระดับสูงติดเพดานอัตราดอกเบี้ยตามกฎหมาย โดยสถานการณ์ดังกล่าวเป็นสาเหตุ หนึ่งที่นำไปสู่ปัญหาหนี้ครัวเรือนของไทยด้วย

ประเภทสินเชื่อ	เพดานอัตราดอกเบี้ย
บัตรเครดิต	16% ต่อปี
สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ กับใช้สินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน	25% ต่อปี
สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ กับทะเบียนรถเป็นประกัน	24% ต่อปี
สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้กำกับ	33% ต่อปี

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธพท.) จึงได้พิจารณาหาแนวทางแก้ไขอุปสรรคดังกล่าว โดยเห็นว่ากลไก การกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่สอดคล้องกับความเสี่ยงของผู้กู้ (Risk-based pricing: RBP) เป็นเครื่องมือหนึ่ง ที่อาจช่วยลดอุปสรรคในการเข้าถึงสินเชื่อ และสนับสนุนให้ผู้กู้ได้รับอัตราดอกเบี้ยสอดคล้องกับความเสี่ยง ซึ่งเป็นการสร้างวัฒนธรรมด้านสินเชื่อที่ดี (good credit culture) โดย ธพท. ได้ศึกษาตัวอย่างต่างประเทศ ที่ใช้กลไก RBP ในการให้สินเชื่อรายย่อย เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่กลไก RBP ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลาย ผู้ประกอบการเสนออัตราดอกเบี้ยตามระดับความเสี่ยงของลูกค้า รวมทั้งมีการเปิดเผยให้ลูกค้าทราบถึง ปัจจัยที่ส่งผลให้ได้รับอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าลูกค้าส่วนใหญ่ พร้อมแนวทางปรับปรุงเพื่อให้ได้รับข้อเสนออัตรา

ดอกเบี้ยที่ตีขึ้นในอนาคต หรือกรณีประเทศอินเดีย ที่ได้เริ่มนำกลไก RBP มาใช้กับผลิตภัณฑ์สินเชื่อ Microfinance ในปี 2565 เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนกลุ่มเปราะบางที่มีความเสี่ยงสูงสามารถเข้าถึงสินเชื่อในระบบได้เพิ่มขึ้น

เพื่อให้การนำกลไก RBP มาใช้สำหรับธุรกรรมสินเชื่อรายย่อยมีการประเมินประสิทธิผลและความเสี่ยงอย่างรอบคอบและรอบด้าน ธปท. จึงเปิดให้มีการทดสอบกลไก RBP ใน Sandbox (โครงการ RBP Sandbox) โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อสนับสนุนให้ประชาชนเข้าถึงสินเชื่อในระบบด้วยดอกเบี้ยที่สะท้อนตามความเสี่ยงของตนและได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมจากผู้ประกอบธุรกิจที่เข้าร่วมทดสอบ ลูกค้าเสี่ยงสูงที่ผู้ประกอบธุรกิจพิจารณาแล้วเห็นว่าพอบริหารความเสี่ยงได้ ก็จะได้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินกู้ในระบบได้มากขึ้น ขณะที่ลูกค้าเสี่ยงต่ำหรือมีประวัติการชำระคืนหนี้ที่ดีก็จะมีโอกาสได้รับข้อเสนออัตราดอกเบี้ยที่ลดลง ขณะเดียวกันลูกค้าที่มีประวัติการชำระคืนหนี้ไม่ดี หรือต่อมามีความเสี่ยงสูงขึ้น ก็มีโอกาสจะได้รับการเสนออัตราดอกเบี้ยที่เพิ่มขึ้นเมื่อขอสินเชื่อใหม่เช่นกัน

สิ่งที่อยากเห็น (Green Line)

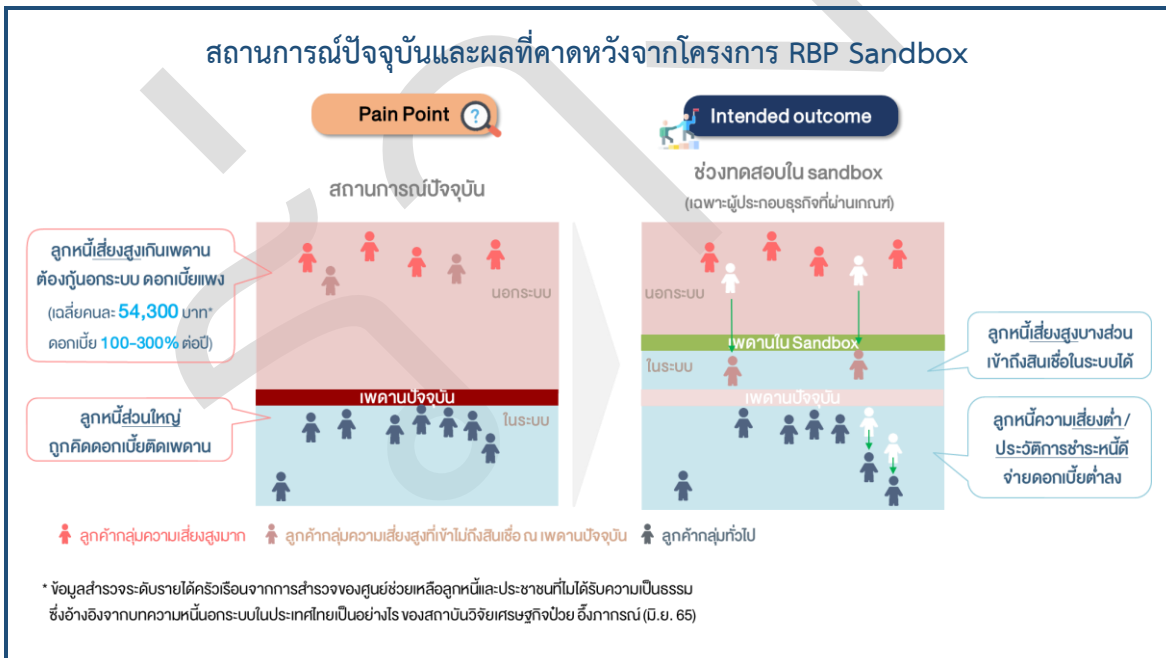
- เพิ่มการเข้าถึงสินเชื่อในระบบของประชาชนกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง โดยผู้ประกอบธุรกิจที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่มีความพร้อมสามารถประเมินและบริหารจัดการความเสี่ยงได้
- ลูกหนี้จ่ายดอกเบี้ยตามความเสี่ยง คนที่มีความเสี่ยงต่ำควรจ่ายดอกเบี้ยในอัตราน้อยกว่าคนที่มีความเสี่ยงสูง และหากมีประวัติและพฤติกรรมชำระหนี้ดีควรได้รับเงื่อนไขสินเชื่อที่ดีขึ้น เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ลูกหนี้พยายามรักษาวินัยทางการเงินและเห็นผลที่ชัดเจนจากการรักษาวินัยทางการเงิน
- ประชาชนได้รับบริการจากผู้ประกอบธุรกิจที่ให้สินเชื่อด้วยความรับผิดชอบ (Responsible lending) ทั้งประเภทสินเชื่อ วงเงิน และอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถในการชำระหนี้ พร้อมได้รับคำอธิบายข้อมูลอย่างชัดเจนเพียงพอในการตัดสินใจ และเมื่อเกิดปัญหา ก็ได้รับข้อเสนอความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับสถานการณ์ของลูกค้าแต่ละรายในขณะนั้น
- ประชาชนมีทางเลือกในการใช้บริการสินเชื่อรายย่อยเพิ่มขึ้น ผ่านการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบธุรกิจในตลาดที่ใช้กลไก RBP และเสนออัตราดอกเบี้ยตามความเสี่ยงของลูกค้า

สิ่งที่ไม่อยากเห็น (Red Line)

- ลูกหนี้ที่มีหนี้สินล้นพ้นตัวมีจำนวนเร่งสูงขึ้น จากการที่ผู้ประกอบธุรกิจไม่สามารถประเมินความเสี่ยงหรือไม่มีการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสมรัดกุม
- ลูกหนี้ที่มีประวัติการชำระคืนหนี้ที่ดีต่อเนื่องยังต้องจ่ายดอกเบี้ยแพง โดยไม่มีโอกาสได้รับข้อเสนอปรับลดอัตราดอกเบี้ย

ในระยะแรก ธปท. จะเปิดให้ทดสอบกับสินเชื่อที่จำเป็นต่อการดำรงชีพและประกอบอาชีพของประชาชน ได้แก่ สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่มีสินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน (Unsecured p-loan) และสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ (Nano finance) ซึ่งปัจจุบันพบว่ามี การระงับตัวของอัตราดอกเบี้ยใกล้เคียงเพดานมาก ทั้งนี้ ธปท. คาดหวังให้สินเชื่อ 2 ประเภทดังกล่าวเป็น ผลลัพธ์ที่น่าร่องในการเสนออัตราดอกเบี้ยที่สอดคล้องกับความเสี่ยงมากขึ้น โดยผลจากการทดสอบจะใช้ ประกอบการพิจารณาขยายขอบเขตให้ครอบคลุมสินเชื่อรายย่อยประเภทอื่นในระยะต่อไป

ธปท. จะเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบธุรกิจที่มีระบบประเมินความเสี่ยงหรือแบบจำลองที่สามารถ แยกแยะความเสี่ยงของลูกค้าและกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามระดับความเสี่ยงดังกล่าวได้ สมัครเข้าร่วม โครงการ RBP Sandbox เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของระบบประเมินความเสี่ยงหรือแบบจำลองดังกล่าว กับลูกค้ากลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงขึ้น ทั้งนี้ สำหรับผู้ประกอบธุรกิจที่ไม่ได้เข้าร่วมการทดสอบยังคงต้องถือ ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมถึงเรื่องเพดานอัตราดอกเบี้ยตามที่กำหนด

นอกจากนี้ ธปท. คาดหวังว่าการทดสอบในโครงการ RBP Sandbox จะนำไปสู่การใช้กลไก RBP ในวงกว้างมากขึ้น ซึ่งจะประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นประชาชนในฐานะผู้กู้ยืมเงิน ผู้ประกอบ ธุรกิจสินเชื่อรายย่อยที่เป็นแหล่งเงินทุนสำคัญ รวมถึงระบบเศรษฐกิจและสังคมโดยรวมของประเทศ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	
 1) ประชาชน	<p>ผู้ที่มีความเสี่ยงสูงเกินกว่าเพดานดอกเบี้ยปัจจุบัน : มีโอกาสเข้าถึงสินเชื่อในระบบลดการพึ่งพานี้ออกระบบ ทำให้ประชาชนกลุ่มนี้มีข้อมูล/ประวัติการใช้สินเชื่อในระบบมากขึ้น ส่งผลให้มีโอกาสปรับลดระดับความเสี่ยง และอาจได้รับเงื่อนไขสินเชื่อที่ดีขึ้นในอนาคต</p> <p>ผู้ที่มีความเสี่ยงต่ำหรือมีประวัติการชำระคืนหนี้ที่ดี : มีโอกาสได้รับสินเชื่อใหม่ด้วยเงื่อนไขสินเชื่อที่ดีขึ้น โดยได้รับอัตราดอกเบี้ยที่สะท้อนตามระดับความเสี่ยงของตน</p>
 2) ผู้ประกอบธุรกิจ สินเชื่อรายย่อย	<p>ผู้ประกอบการมีฐานลูกค้าที่หลากหลาย มีข้อมูลเพียงพอเพื่อใช้พัฒนาแบบจำลองให้มีความแม่นยำ สามารถปล่อยสินเชื่อได้สอดคล้องกับต้นทุน รวมทั้งเสนอผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสม ตรงความต้องการและความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้าได้ดียิ่งขึ้น</p>
 3) ระบบเศรษฐกิจ และสังคม	<p>ส่งเสริมให้เกิดการปรับพฤติกรรมทางการเงินและสร้างวัฒนธรรมด้านสินเชื่อที่ดี (good credit culture) ทั้งลูกค้าและผู้ประกอบธุรกิจ ซึ่งในระยะยาวจะช่วยลดต้นทุนทางการเงินของประชาชน เพิ่มการหมุนเวียนของเงินในระบบ สนับสนุนให้เศรษฐกิจเติบโต และช่วยลดปัญหาหนี้ครัวเรือนไทยได้อย่างยั่งยืน</p>

2. การทดสอบกลไกการกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามความเสี่ยงสำหรับสินเชื่อรายย่อย

2.1 หลักการสำคัญ

- (1) ผู้ประกอบธุรกิจที่เข้าร่วมทดสอบต้องมีคุณสมบัติตามที่ ธปท. กำหนด มีความพร้อมในการบริหารจัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง และมีการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม
- (2) ผู้ประกอบธุรกิจสามารถกำหนดอัตราดอกเบี้ยและเงื่อนไขสินเชื่อบนพื้นฐานข้อมูลที่สะท้อนความเสี่ยงของผู้กู้ภายใต้ระบบการประเมินความเสี่ยง (แบบจำลองความเสี่ยงด้านเครดิต) ที่น่าเชื่อถือและมีประสิทธิภาพ
- (3) ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาวินัยทางการเงิน โดยผู้ประกอบธุรกิจมีกลไกสนับสนุนที่เหมาะสม เช่น การเปิดเผยข้อมูลปัจจัยสำคัญที่ใช้ในการพิจารณาระดับความเสี่ยงที่มีผลต่อการกำหนดอัตราดอกเบี้ย แนวทางการปรับพฤติกรรมทางการเงิน เพื่อให้ได้รับข้อเสนออัตราดอกเบี้ยและเงื่อนไขสินเชื่อที่ดีขึ้น เป็นต้น

2.2 สารสำคัญ

2.2.1 ขอบเขตการทดสอบ และการเรียกเก็บดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียมใด ๆ และค่าใช้จ่ายอื่น

ผู้ประกอบการธุรกิจที่เข้าร่วมโครงการ RBP Sandbox (ผู้เข้าร่วมทดสอบ) สามารถทดสอบการให้สินเชื่อกับประชาชนด้วยกลไก RBP ใน 2 ผลิตภัณฑ์สินเชื่อ ดังนี้

(1) สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับที่ไม่มีสินเชื่อที่มีทะเบียนรถเป็นประกัน (Unsecured p-loan)

(2) สินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ (Nano finance)

ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมทดสอบยังคงต้องถือปฏิบัติตามประกาศ ธปท. ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับและ/หรือสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์การประกอบธุรกิจในเรื่องสำคัญ เช่น คุณสมบัติของผู้ใช้บริการสินเชื่อ การกำหนดวงเงินสินเชื่อ การดูแลผู้บริโภค การรายงานข้อมูล เป็นต้น รวมถึงหลักเกณฑ์การให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม (Responsible lending) โดยผู้เข้าร่วมทดสอบสามารถเรียกเก็บดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียมใด ๆ รวมกันได้สูงกว่าเพดานอัตราดอกเบี้ยปัจจุบัน อย่างไรก็ตาม หากมีผู้กู้กลุ่มที่เคยเข้าถึงสินเชื่อภายใต้เพดานปัจจุบันและระดับความเสี่ยงไม่ได้เปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ มาขอสินเชื่อใหม่ในช่วงเวลาการทดสอบในโครงการ RBP Sandbox ให้ผู้เข้าร่วมทดสอบเรียกเก็บดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียมใด ๆ ภายใต้เพดานปัจจุบันเช่นเดิม

สำหรับอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสมของโครงการ RBP Sandbox ธปท. จะพิจารณา กำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยจาก 2 ทางเลือก ดังนี้

ทางเลือกที่ 1 กำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยตามผู้เข้าร่วมทดสอบแต่ละรายและ ธปท. ตกลงร่วมกันบนพื้นฐานของแผนธุรกิจและความเสี่ยงของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

ทางเลือกที่ 2 กำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ ร้อยละ 28 ต่อปี และสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ ร้อยละ 36 ต่อปี (ตามประกาศกระทรวงการคลังปัจจุบัน)

 สิ่งที่ต้องการให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการเพิ่มเติม:

เพื่อให้การพิจารณากำหนดระดับเพดานดอกเบี้ยสอดคล้องกับรูปแบบธุรกิจ รวมถึงตอบโจทยความต้องการของลูกค้า ธปท. จึงขอให้ผู้ประกอบธุรกิจที่ประสงค์จะเข้าร่วมการทดสอบในโครงการ RBP Sandbox ดำเนินการจัดทำ

“การวิเคราะห์ผลจากการกำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยตามทางเลือก 1 และทางเลือก 2 ที่มีต่อแผนธุรกิจเบื้องต้น ข้อมูลอัตราดอกเบี้ยและการกระจายตัวตามที่กำหนด ในข้อ 2.2.2.2 (1)-(2) รวมทั้งพอร์ตสินเชื่อโดยรวม”

โดยโปรดนำส่งข้อมูลทั้งหมดมาที่ งานนโยบายสินเชื่อรายย่อย ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน ธปท. E-mail: RLP-RPD@bot.or.th ภายในวันที่ 17 ตุลาคม 2566

2.2.2 วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาการเข้าร่วมทดสอบ

2.2.2.1 คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมทดสอบ

ผู้ประกอบธุรกิจที่ประสงค์จะเข้าร่วมทดสอบการให้สินเชื่อในโครงการ RBP Sandbox ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน หรือผู้ประกอบธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงินที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับและ/หรือสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ
- (2) ผ่านการประเมินตามหลักเกณฑ์การให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม (Responsible lending)¹
- (3) เป็นสมาชิกบริษัทข้อมูลเครดิต (credit bureau)
- (4) มีระบบประเมินความเสี่ยงหรือแบบจำลองในโครงการ RBP Sandbox ที่สามารถแยกแยะความเสี่ยงของลูกค้าหนึ่งและกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามระดับความเสี่ยง ซึ่งมีความน่าเชื่อถือและผ่านการทดสอบการใช้งานภายใต้สถานการณ์จริงแล้ว

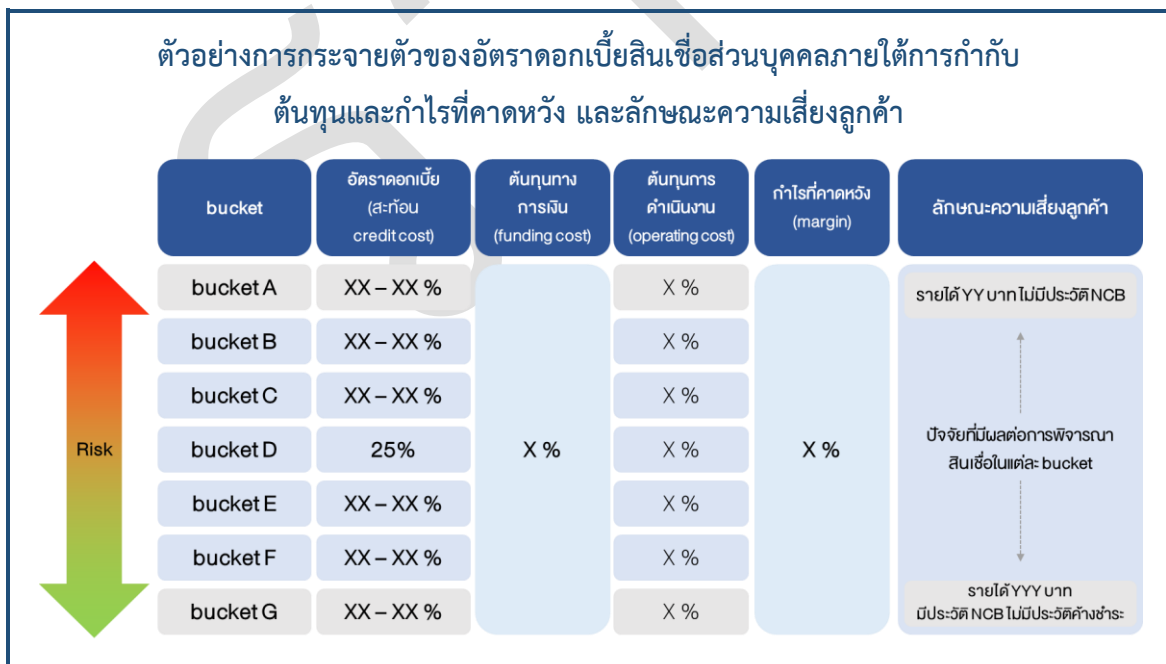
¹ หลักเกณฑ์ Responsible lending เป็นหลักเกณฑ์ที่สนับสนุนการให้สินเชื่ออย่างมีความรับผิดชอบตลอดวงจรหนี้ โดยครอบคลุม 8 ด้าน คือ 1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์สินเชื่อ 2) การโฆษณา 3) กระบวนการขาย 4) การพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ (affordability) 5) การส่งเสริมวินัยและการบริหารจัดการทางการเงินในช่วงเป็นหนี้ 6) การให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีปัญหาหนี้เรื้อรัง (PD) 7) การให้ความช่วยเหลือลูกหนี้ที่มีปัญหาการชำระหนี้ (ทั้งกรณี pre-emptive และ TDR) และ 8) การดำเนินคดีและการโอนขายหนี้ไปยังเจ้าหนี้รายอื่น

2.2.2.2 การสมัครเข้าร่วมทดสอบ

ผู้ประสงค์จะเข้าร่วมทดสอบที่มีคุณสมบัติตามข้อ 2.2.2.1 และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริษัทหรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายต่อหรือ ธปท. เป็นรายกรณีก่อนยื่นคำขอสมัครเข้าร่วมทดสอบ พร้อมเสนอแผนธุรกิจ แบบจำลองที่จะใช้ทดสอบ และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาอนุญาตก่อนเริ่มทดสอบจริง ซึ่ง ธปท. จะเปิดรับสมัครผู้ที่ประสงค์จะเข้าร่วมทดสอบเป็นระยะเวลา 3 ปี แบ่งเป็นรอบทุกครึ่งปี และผู้ร่วมทดสอบมีระยะเวลาทดสอบครั้งละไม่เกิน 2 ปี (ขั้นต่ำ 1 ปี) โดยรายละเอียดข้อมูลที่ต้องยื่นอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(1) แผนธุรกิจที่ครอบคลุมทั้งวงจรการให้สินเชื่อ (end-to-end process) และกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย พร้อมระบุลักษณะความเสี่ยงของลูกค้า (risk profile) และปัจจัยที่ใช้ในการแบ่งลูกค้าเป็นกลุ่ม (bucket) สอดคล้องกับ (2)

(2) ข้อมูลอัตราดอกเบี้ยและการกระจายตัวที่สะท้อนตามความเสี่ยงของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย โดยต้องแสดงรายละเอียดอย่างน้อย 5 กลุ่ม (bucket) คือ 2 buckets สูงกว่าเพดานเดิม 1 bucket เท่าเพดานเดิม และ 2 buckets ต่ำกว่าเพดานเดิม พร้อมชี้แจงองค์ประกอบของต้นทุน (cost) และกำไรที่คาดหวังเบื้องต้น (margin) ของแต่ละ bucket และของทั้งพอร์ตสินเชื่อโดยรวม

(3) ข้อมูลแบบจำลองความเสี่ยงด้านเครดิต (credit risk model) ที่จะใช้ทดสอบ โดยมีรายละเอียดตามที่ ธปท. กำหนด (เอกสารแนบ 1)

(4) เป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จในการทดสอบ ที่ครอบคลุมอย่างน้อยเรื่อง การเข้าถึงสินเชื่อในระบบของลูกค้าที่มีความเสี่ยงสูง (financial inclusion) ลูกค้าที่มีความเสี่ยงต่ำ

หรือมีประวัติการชำระคืนหนี้ที่ดีที่สุดได้รับข้อเสนออัตราดอกเบี้ยที่ดีขึ้น ระบบประเมินความเสี่ยงของลูกค้า นำเชื่อถือ อัตราดอกเบี้ยที่เสนอสอดคล้องกับระดับความเสี่ยงของลูกค้า รวมทั้งแนวทางการบริหารจัดการ เรื่องร้องเรียนที่มีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ธพท. และผู้เข้าร่วมทดสอบอาจพิจารณาปรับปรุงเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จในการทดสอบตามความเหมาะสมในแต่ละช่วงเวลาการทดสอบ สถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง และปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในระหว่างการทดสอบ เพื่อให้การทดสอบการให้สินเชื่อด้วยกลไก RBP มีความยืดหยุ่นได้ตามสมควร

ตัวอย่างเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จ เช่น

- จำนวนผู้กู้ (พร้อมวงเงิน) ที่เคยเข้าไม่ถึงสินเชื่อในระบบ เพิ่มขึ้น xx %
- สัดส่วนการกระจายตัวของผู้กู้ที่ได้รับอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าเดิม เพิ่มขึ้น xx %

(5) แผนรองรับการออกจากโครงการ RBP Sandbox กรณีที่การทดสอบไม่ประสบผลสำเร็จและผู้ร่วมทดสอบต้องยุติการทดสอบ โดยเฉพาะเรื่องการดูแลและการสื่อสารกับลูกค้า ในช่วงเปลี่ยนผ่าน

2.2.2.3 การดำเนินการระหว่างการทดสอบ

ผู้เข้าร่วมทดสอบต้องถือปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(1) ทดสอบให้สินเชื่อด้วยกลไก RBP โดยกำหนดอัตราดอกเบี้ยสอดคล้องตามความเสี่ยงของลูกค้า กับสินเชื่อที่อนุมัติใหม่ทั้งหมด (new flow) นับแต่วันที่เริ่มการทดสอบในโครงการ RBP Sandbox

(2) เปิดเผยแพร่รายละเอียดเป็นการทั่วไปเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยสูงสุดและอัตราดอกเบี้ยต่ำสุดในแต่ละ bucket ที่ผู้เข้าร่วมทดสอบได้อนุมัติสินเชื่อให้กับลูกค้า รวมทั้งสื่อสารให้ลูกค้าทราบถึงปัจจัยหลักที่ใช้ในการพิจารณาระดับความเสี่ยงของลูกค้าที่มีผลต่อการกำหนดอัตราดอกเบี้ย เช่น รายได้รวมต่อเดือน (gross income) เงินเหลือสุทธิหลังหักภาระผ่อนชำระหนี้ทั้งหมด (residual income) ประวัติการชำระคืนหนี้ ประวัติการใช้สินเชื่อ เป็นต้น เพื่อส่งเสริมให้เกิดการปรับพฤติกรรมทางการเงินและสร้างวัฒนธรรมด้านสินเชื่อที่ดี (good credit culture) ในระยะยาว

(3) คณะกรรมการบริษัทหรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายต้องติดตามความคืบหน้าการทดสอบอย่างต่อเนื่อง (อย่างน้อยทุก 3 เดือน) และประเมินผลว่าเป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดไว้หรือไม่ อย่างไร รวมถึงความจำเป็นในการปรับปรุงเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จ พร้อมจัดเตรียมข้อมูลดังกล่าวให้ ธพท. เมื่อร้องขอ

ทั้งนี้ ธปท. จะติดตามการดำเนินการของผู้เข้าร่วมทดสอบเป็นระยะ เพื่อให้แน่ใจว่าการทดสอบมีความคืบหน้าเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการ RBP Sandbox

2.2.2.4 การออกจากการทดสอบ

ผู้เข้าร่วมทดสอบจะออกจากโครงการ RBP Sandbox ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่ผลการทดสอบเป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด (ขั้นต่ำ 1 ปี) ผู้เข้าร่วมทดสอบสามารถใช้กลไก RBP ให้บริการในวงกว้างได้อย่างต่อเนื่องภายใต้เพดานอัตราดอกเบี้ยตามที่กำหนดในโครงการ RBP Sandbox

ธปท. คาดหวังให้ผู้ประกอบธุรกิจที่ผ่านการทดสอบรักษามาตรฐานการให้บริการขั้นต่ำตามที่ได้ปฏิบัติในช่วงการทดสอบภายใต้โครงการ RBP Sandbox ซึ่งหมายรวมถึงการให้ความสำคัญกับการกระจายตัวของอัตราดอกเบี้ยในพอร์ตสินเชื่อ การปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม เป็นต้น รวมทั้งพัฒนากลไก RBP อย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า ตลอดจนเตรียมความพร้อมรองรับการขยายขอบเขตการใช้กลไก RBP ให้ครอบคลุมสินเชื่อประเภทอื่น ๆ ต่อไป

ทั้งนี้ ธปท. จะติดตามการดำเนินงานของผู้ประกอบธุรกิจอย่างต่อเนื่อง และหากพบว่าภายหลังออกจากโครงการ RBP Sandbox แล้ว ผู้ประกอบธุรกิจไม่สามารถดำเนินการตามข้างต้นได้ ธปท. อาจสั่งการให้ผู้ประกอบธุรกิจแก้ไข หรือระงับการดำเนินงานในธุรกิจสินเชื่อนั้น ๆ ทั้งหมดหรือบางส่วนเป็นการชั่วคราว โดยอาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือ เงื่อนไขอื่น ๆ ให้ผู้ประกอบธุรกิจปฏิบัติตามด้วยก็ได้ รวมถึงการให้ผู้ประกอบธุรกิจกลับไปใช้อัตราดอกเบี้ยภายใต้เพดานปัจจุบันเช่นเดียวกับช่วงก่อนเข้าโครงการ RBP Sandbox

(2) ในกรณีที่ผลการทดสอบไม่เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด (สูงสุดไม่เกิน 2 ปี) ผู้เข้าร่วมทดสอบต้องยุติการทดสอบและกลับไปถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ปัจจุบัน โดยสินเชื่อใหม่ต้องกลับไปใช้อัตราดอกเบี้ยภายใต้เพดานปัจจุบันเช่นเดียวกับช่วงก่อนเข้าโครงการ RBP Sandbox

สำหรับสินเชื่อที่อนุมัติในช่วงโครงการ RBP Sandbox ก่อนวันที่ยุติการทดสอบให้ดำเนินการ ดังนี้

1) สินเชื่อที่มีลักษณะวงเงินหมุนเวียน (revolving loan) ต้องกลับไปใช้อัตราดอกเบี้ยภายใต้เพดานปัจจุบันเช่นเดียวกับช่วงก่อนเข้าโครงการ RBP Sandbox

2) สินเชื่อที่มีลักษณะการจ่ายชำระเป็นงวดและมีการกำหนดระยะเวลาการผ่อนชำระไว้อย่างชัดเจนให้สามารถเรียกเก็บอัตราดอกเบี้ยได้ตามอัตราที่กำหนดในสัญญาหรือข้อตกลงนั้นจนกว่าจะมีการชำระหนี้ดังกล่าวเสร็จสิ้น

2.2.3 การขยายระยะเวลา หรือระงับการทดสอบก่อนครบกำหนด

กรณีนี้ ธปท. พิจารณาแล้วเห็นว่า ผลการทดสอบของผู้เข้าร่วมทดสอบมีแนวโน้มที่จะไม่เป็นไปตามเป้าหมายและตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนด เนื่องจากได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมภายนอก ทำให้จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาการทดสอบเพิ่มขึ้น ธปท. อาจอนุญาตให้ขยายเวลาการทดสอบและอาจกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขอื่น ๆ ให้ผู้เข้าร่วมทดสอบถือปฏิบัติเพิ่มเติมด้วยก็ได้

นอกจากนี้ ธปท. อาจสั่งระงับการทดสอบการให้สินเชื่อก่อนครบกำหนดระยะเวลาการทดสอบ หากพบว่าผู้เข้าร่วมทดสอบไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนด หรือการทดสอบอาจส่งผลกระทบต่อให้เกิดความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญต่อระบบการเงิน

2.2.4 การรายงานข้อมูลต่อ ธปท.

ในช่วงที่ทดสอบ ผู้เข้าร่วมทดสอบยังคงต้องจัดทำและจัดส่งรายงานตามหลักเกณฑ์ ธปท. ที่เกี่ยวข้อง และเมื่อพบว่าการทดสอบไม่เป็นไปตามแผนธุรกิจอย่างมีนัยสำคัญ ให้ผู้เข้าร่วมทดสอบรายงาน ธปท. เพิ่มเติมด้วย

3. ผลที่คาดหวังต่อสินเชื่อรายย่อยจากการใช้กลไก RBP ในวงกว้าง

ธปท. คาดหวังว่ากลไก RBP จะเป็นอีกหนึ่งมาตรการที่ช่วยลดอุปสรรคและเพิ่มโอกาสการเข้าถึงสินเชื่อในระบบของประชาชนได้มากขึ้น รวมทั้งสนับสนุนให้ผู้กู้ได้รับอัตราดอกเบี้ยสอดคล้องกับความเสี่ยง ทำให้เกิดวัฒนธรรมด้านสินเชื่อที่ดี (good credit culture) ในระยะยาว ทั้งในมุมมองของผู้ประกอบธุรกิจที่ให้สินเชื่อด้วยความรับผิดชอบ และลูกหนี้ที่มีแรงจูงใจในการรักษาวินัยทางการเงินมากขึ้น โดยเมื่อผนวกกับมาตรการกำกับดูแลการให้สินเชื่ออย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม (Responsible lending) และมาตรการกำหนดภาระหนี้ต่อรายได้ (Debt Service Ratio: DSR) สำหรับการปล่อยสินเชื่อใหม่ แล้ว ธปท. เชื่อมั่นว่าจะเป็นแรงผลักดันสำคัญในการแก้ไขปัญหาหนี้ครัวเรือนให้บรรลุตามเป้าประสงค์ ตลอดจนสอดคล้องประสานกับมาตรการอื่นภายใต้แนวทางการแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนอย่างยั่งยืนต่อไป

4. กำหนดการรับฟังความคิดเห็น

ธปท. เปิดรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพื่อใช้ประกอบการพิจารณา (ร่าง) กลไกการกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามความเสี่ยงสำหรับสินเชื่อรายย่อย (Risk-based pricing) และการทดสอบใน Sandbox ตั้งแต่วันที่ 29 กันยายน ถึงวันที่ 17 ตุลาคม 2566 โดยผู้ที่สนใจสามารถแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะผ่านระบบกลางทางกฎหมาย (www.law.go.th) เว็บไซต์ของ ธปท. (www.bot.or.th) หรือนำส่งแบบฟอร์มรับฟังความคิดเห็น (เอกสารแนบ 2) มาที่ งานนโยบายสินเชื่อรายย่อย ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน ธปท. (E-mail: RLP-RPD@bot.or.th) ทั้งนี้ หากมีข้อสอบถามเพิ่มเติมสามารถติดต่อได้ที่ เบอร์โทรศัพท์ 0 2283 6929 หรือ 0 2356 7362 หรือ 0 2283 6928

แบบจำลองความเสี่ยงด้านเครดิต (credit risk model)

1. แนวทางการพัฒนา credit risk model

1.1 กระบวนการพัฒนา credit risk model ครอบคลุมปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ (โปรดอธิบายอย่างชัดเจนและครบถ้วนตลอดกระบวนการ พร้อมให้เหตุผลหรือที่มาในการเลือกใช้แนวทางดังกล่าว)

- (1) การแบ่งแบบจำลอง (model segmentation) เช่น แบ่งตามประเภทสินเชื่อของบริษัท
- (2) ข้อมูลที่ใช้ (จำนวน ระยะเวลา คุณภาพ) และวิธีการจัดการข้อมูล (cleansing)
- (3) นิยามและคำจำกัดความที่เกี่ยวข้อง เช่น นิยามการผิดนัดชำระหนี้
- (4) วิธีการพัฒนาแบบจำลอง กระบวนการคัดเลือกตัวแปร เพื่อประมาณค่าความเสี่ยงเครดิตและองค์ประกอบของค่าความเสี่ยงเครดิต

(5) การทดสอบความน่าเชื่อถือของแบบจำลอง แสดงผลการทดสอบคุณสมบัติในด้านต่างๆ ของแบบจำลอง เช่น ความสามารถในการแยกแยะลูกหนี้ดีและลูกหนี้เสีย (discriminatory power) ความสามารถในการเรียงลำดับความเสี่ยงของลูกหนี้ (rank ordering) ความมีเสถียรภาพของแบบจำลอง (rating stability) การกระจุกตัว (concentration) ความแม่นยำของค่าความน่าจะเป็นในการผิดนัดชำระหนี้ (PD accuracy) เป็นต้น

(6) แผนการรายงานผลต่อเจ้าหน้าที่และผู้บริหารระดับสูง คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง และแผนดำเนินการ (action plan) ที่กำหนดหากแบบจำลองไม่ผ่านการทดสอบ

(7) ความถี่ในการทบทวนผลลัพธ์จากแบบจำลอง

1.2 ตัวแปรและน้ำหนักของตัวแปรที่ใช้ในแบบจำลองที่มีนัยสำคัญทางสถิติทุกตัว พร้อมชี้แจงเหตุผลความสัมพันธ์ของตัวแปรต่อความสามารถหรือความเต็มใจในการชำระหนี้ของผู้กู้ (ability or willingness to repay) มาพอสังเขป

2. แนวทางการใช้ credit risk model ในการพิจารณาสินเชื่อ และกำหนดอัตราดอกเบี้ย

2.1 ผลลัพธ์ที่ได้จาก credit risk model จะนำไปใช้ในกระบวนการพิจารณาสินเชื่อ การกำหนดวงเงิน ระยะเวลาการกู้ยืม และอัตราดอกเบี้ยที่สะท้อนความเสี่ยงของผู้กู้ อย่างไรก็ตาม โปรดชี้แจงรายละเอียด

2.2 แสดงรายละเอียดต้นทุนแต่ละประเภทที่ใช้ในการกำหนดอัตราดอกเบี้ย พร้อมทั้งแสดงวิธีคำนวณและสมมติฐานประกอบการคำนวณ

แบบฟอร์มรับฟังความคิดเห็น

ต่อ (ร่าง) กลไกการกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามความเสี่ยงสำหรับสินเชื่อรายย่อย (Risk-based pricing) และการทดสอบใน Sandbox

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้ความคิดเห็น

ชื่อ-นามสกุล / ชื่อองค์กร:

เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้:

E-mail:

ความประสงค์ในการเปิดเผยชื่อผู้ให้ความเห็นต่อสาธารณะ เปิดเผยได้ ไม่ประสงค์เปิดเผย

ส่วนที่ 2 ประเด็นสอบถามความคิดเห็น / สิ่งที่ต้องการดำเนินการ

ประเด็นสอบถามความคิดเห็น / ขอให้ดำเนินการ	ความเห็น / ข้อเสนอแนะ
<p>(1) ธปท. ขอให้สถาบันการเงินและผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการจัดทำข้อมูลเพิ่มเติม ดังนี้</p> <p>“การวิเคราะห์ผลจากการกำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยตามทางเลือกที่ 1 และทางเลือกที่ 2 ที่มีต่อแผนธุรกิจเบื้องต้น ข้อมูลอัตราดอกเบี้ยและการกระจายตัวตามที่กำหนดในข้อ 2.2.2.2 (1)-(2) รวมทั้งพอร์ตสินเชื่อโดยรวม”</p> <p>หมายเหตุ: โปรดทำข้อมูลของทั้ง 2 ทางเลือก คือ</p> <p>ทางเลือกที่ 1 กำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยตามผู้เข้าร่วมทดสอบแต่ละรายและ ธปท. ตกลงร่วมกันบนพื้นฐานของแผนธุรกิจและความเสี่ยงของกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย</p> <p>ทางเลือกที่ 2 กำหนดเพดานอัตราดอกเบี้ยสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ ร้อยละ 28 ต่อปี และสินเชื่อรายย่อยเพื่อการประกอบอาชีพภายใต้การกำกับ ร้อยละ 36 ต่อปี (ตามประกาศกระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้อง)</p>	<p>(แนบไฟล์ประกอบ)</p>
<p>(2) หากท่านต้องปล่อยสินเชื่อด้วยเพดานอัตราดอกเบี้ยตามทางเลือกที่ 1 และทางเลือกที่ 2 โปรดให้ข้อสังเกต ข้อดี-ข้อเสีย ของแต่ละทางเลือก</p>	

ส่วนที่ 3 ความเห็นต่อ (ร่าง) กลไกการกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามความเสี่ยงสำหรับสินเชื่อรายย่อย (Risk-based pricing) และการทดสอบใน Sandbox

ประเด็นที่ขอความเห็น	ความเห็น/ข้อเสนอแนะ
1. เป้าหมายและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	
2. การทดสอบกลไกการกำหนดอัตราดอกเบี้ยตามความเสี่ยงสำหรับสินเชื่อรายย่อย	
<p>2.1 หลักการสำคัญ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดคุณสมบัติของผู้ประกอบธุรกิจ - การกำหนดอัตราดอกเบี้ยบนพื้นฐานข้อมูลที่สะท้อนความเสี่ยง - ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาวินัยทางการเงิน 	
2.2 สารสำคัญ	
<p>2.2.1 ขอบเขตการทดสอบ และการเรียกเก็บดอกเบี้ย เบี้ยปรับ ค่าปรับ ค่าบริการ ค่าธรรมเนียมใด ๆ และค่าใช้จ่ายอื่น</p>	
<p>2.2.2 วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาการเข้าร่วมทดสอบ</p> <ul style="list-style-type: none"> - คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมทดสอบ (รวมถึงการมีระบบการประเมินความเสี่ยงที่มีความน่าเชื่อถือผ่านการทดสอบภายใต้สถานการณ์จริงแล้ว) - การสมัครเข้าร่วมทดสอบ - การดำเนินการระหว่างการทดสอบ (รวมถึงเปิดเผยรายละเอียดเป็นการทั่วไปเกี่ยวกับอัตราดอกเบี้ยสูงสุดและอัตราดอกเบี้ยต่ำสุดในแต่ละ bucket ที่ผู้เข้าร่วมทดสอบได้อนุมัติสินเชื่อให้กับลูกค้า) 	

ประเด็นที่ขอความเห็น	ความเห็น/ข้อเสนอแนะ
<p>- การออกจากกรอบทดสอบ (รวมถึงสินเชื่อที่มีลักษณะวงเงินหมุนเวียน (revolving loan) ต้องกลับไปใช้อัตราดอกเบี้ยภายใต้พาดานปัจจุบันเช่นเดียวกับ ช่วงก่อนเข้าโครงการ RBP Sandbox)</p>	
<p>2.2.3 การขยายระยะเวลา หรือระงับการทดสอบก่อนครบกำหนด</p>	
<p>2.2.4 การรายงานข้อมูลต่อ ธปท.</p>	

ธปท. ขอความอนุเคราะห์ส่งความเห็น ข้อเสนอแนะ และสิ่งที่ให้ผู้ประกอบธุรกิจดำเนินการเพิ่มเติม มาที่ งานนโยบายสินเชื่อรายย่อย

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน ธปท. ผ่านทาง E-mail: RLP-RPD@bot.or.th ภายในวันที่ 17 ตุลาคม 2566

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

หมายเหตุ: ธนาคารแห่งประเทศไทยจะเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของท่าน ได้แก่ ชื่อ-นามสกุล ตำแหน่ง เบอร์โทรศัพท์ และ E-mail เพื่อประโยชน์ในการอ้างอิง และติดต่อประสานงานในส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการรับฟังความคิดเห็นสำหรับประกอบการพิจารณาจัดทำร่างกฎ หรือประกอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. 2562 โดยมีระยะเวลาการเก็บข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าว 10 ปี หรือเพียงเท่าที่จำเป็นตามวัตถุประสงค์ข้างต้นเท่านั้น ทั้งนี้ ข้อมูลส่วนบุคคลของท่านอาจถูกเปิดเผย ส่ง หรือโอนไปยังหน่วยงานรัฐอื่นเพื่อเป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย อนึ่ง ท่านมีสิทธิในฐานะเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลตามที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยท่านสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 หรือหากท่านมีข้อสงสัยหรือข้อสอบถามในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคล สามารถติดต่อเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ธนาคารแห่งประเทศไทย ผ่านทาง E-mail: DPO@bot.or.th